

แนวพระราชดำริรัชกาลที่ ๙!... จะเอานาฬิกาแทนกระดาษ ประกาศพระคุณไม่พอ!!

เรื่องเก่าเล่าสนุก

● โรม บุนนาค ●

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงประกาศพระปฐมบรมราชโองการว่า “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม”

ในการครองราชย์ที่ยาวนานถึง ๗๐ ปี ๑๒๖ วัน จนทรงเป็นกษัตริย์ที่ครองราชย์ยาวนานที่สุดในโลกนั้น ทรงปกครองบ้านเมืองด้วยหลัก **ทศพิธราชธรรม** เพื่อประโยชน์สุขของอาณาประชาราษฎร์ทั้งปวง ประกอบด้วย

๑. **ทาน** คือการเป็น “ผู้ให้” มาตลอด ทรงให้ปัญญาความรู้ ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ ให้ชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทุกอย่างก้าวพระบาทไม่ว่าจะเสด็จไป ณ ที่ใด ทรงบำเพ็ญทานบารมีทั้งธรรมทาน อามิสทาน รวมทั้งอภัยทาน คือการให้อภัยผู้ที่ควรได้รับอภัย อย่างสม่ำเสมอ

๒. **ศีล** คือความประพฤติที่ดีงาม ทั้งกาย วาจา และใจ ทรงเป็นแบบอย่างและสนับสนุนศาสนิกชนไม่ว่าศาสนาใด ให้ยึดมั่นในศีลธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ เพราะกฎหมายควบคุมได้แต่กาย แต่หลักศีลธรรมทางศาสนาช่วยควบคุมจิตใจ

๓. **บริจาค** คือการเสียสละความสุขส่วนตน เพื่อความสุขส่วนรวม พระราชกรณียกิจต่างๆ ที่ทรงตราครุฑพระราชทาน จนเป็นพระมหากษัตริย์ที่พสกนิกรได้มีโอกาสเห็นหยดพระเสโท ย่อมยืนยันซึ้งใจได้เป็นอย่างดี

๔. **อาชชวะ** คือความซื่อตรง ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจเพื่อประชาชนและประเทศชาติด้วยความซื่อตรง ทั้งซื่อตรงต่อพระองค์เอง ซื่อตรงต่อหน้าที่ ซื่อตรงต่อประเทศชาติ และซื่อตรงต่อประชาชนมาโดยตลอด

๕. **มัททวะ** คือความอ่อนโยน ทรงมีพระราชอัธยาศัยสุภาพอ่อนโยน ทั้งทางพระราชวาทะ ทางพระวาจา และทางพระราชหฤทัยภาพประทับใจเหล่านี้ปรากฏอยู่ตลอดมาเมื่อทรงออกเยี่ยมเยียนราษฎร

๖. **ตบะ** คือความเพียร ทรงมีพระวิริยอุตสาหะเพื่อให้บรรลุความสำเร็จในการช่วยราษฎรพ้นทุกข์ ความเพียรต่อการทุ่มเทพระราชหฤทัยในด้านนี้ ทำให้ทรงคิดค้นสิ่งประดิษฐ์และโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริออกมามากมาย

๗. **อักโกธะ** คือความไม่โกรธ ไม่เคยทรงแสดงความโกรธให้ปรากฏ ทรงมีแต่พระเมตตา ไม่มุ่งร้ายผู้อื่น แม้มีเหตุที่ทรงเตือนด้วยเหตุผลและพระราชกุดโลบายที่แยบคาย

๘. **อวิหิงสา** คือความไม่เบียดเบียนผู้อื่น มีพรหมวิหาร ๔ คือ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา เป็นเครื่องแสดงออก ซึ่งมีอยู่

อย่างเปี่ยมล้นในพระราชอัธยาศัย จะเห็นได้จากทรงส่งเสริมคุณธรรมที่สามัคคีรักใคร่ปรองดองกันเพื่อความผาสุกของสังคม

๙. **ขันติ** คือความอดทน การบำเพ็ญพระราชกรณียกิจต่างๆ ย่อมมีปัญหามาเนืองนิจ แต่ทรงมีพระขันติธรรมอย่างสูงยิ่ง จึงทรงเอาชนะอุปสรรคทั้งหลายนั้นได้ สร้างความผาสุกให้ราษฎรได้ทั่วแผ่นดิน

๑๐. **อวิโรธนะ** คือการวางตนหนักแน่นในธรรม ไม่มีความเอนเอียงหรือหวั่นไหว ทรงสถิตมั่นในธรรมคือแบบแผนและหลักการ โดยไม่มีข้อบกพร่องให้เสื่อมเสียพระเกียรติ นับเป็นบุญมหาศาลของประชาชนชาวไทย ที่เกิดมาอยู่ใต้ร่มพระบารมีของกษัตริย์ราชเจ้าผู้ทรงไม่ประพฤติดินในธรรม

ตลอดระยะเวลาอันยาวนานที่ครองราชสมบัติ ทรงทุ่มเทพระราชวาทะและพระราชหฤทัยเพื่อความผาสุกของมหาชนชาวสยามอย่างไม่ทรงย่อท้อต่อความเหน็ดเหนื่อย ทรงสละความสุขส่วนพระองค์เพื่อความผาสุกของคนไทยทั้งชาติมาอย่างยาวนานสม่ำเสมอ และด้วยพระอัจฉริยภาพอันสูงส่ง ทำให้เกิดโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเพื่อประชาชนทุกระดับชั้นมากกว่า ๕,๐๐๐ โครงการ โครงการเหล่านี้ไม่เพียงแต่ทำให้เกิดประโยชน์สุขเฉพาะชาวไทย แต่หลายประเทศในโลกที่มีสภาพแวดล้อม

เหมาะสม ก็นำไปเป็นแม่แบบแก้ปัญหาในประเทศของตนด้วย

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเหล่านี้ ไม่ใช่ทรงวาดฝันขึ้นในพระราชวัง แล้วส่งให้หน่วยงานต่างๆ ไปดำเนินการ แต่ก่อนจะวางโครงการ ทรงบากบั้นตรากตรำเข้าไปศึกษาปัญหาด้วยพระองค์เอง ไม่ว่าจะเป็นที่แห่งที่ใดก็ตาม ต้องบุกน้ำลุยโคลน หรือพื้นที่เสี่ยงต่อความปลอดภัย ก็ทรงเชื่อมั่นในความจริงจังของพระองค์ เมื่อทรงทราบว่าที่ใดมีปัญหา ไม่ว่าจะในเมืองหลวงหรือชนบทไกล จะเสด็จฯ ไปที่นั้นเพื่อแก้ปัญหาอย่างทันทีทันใดจนเป็นที่กล่าวกันว่า **“ในประเทศนี้ อะไรๆ ก็ต้องในหลวง”**

อย่างเช่นมีบันทึกไว้ตั้งแต่ปี ๒๔๕๕ ว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ และสมเด็จพระบรมราชินี ได้เสด็จไปที่ห้วยมงคล จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และเกิดโครงการพระราชดำริโครงการแรกขึ้นที่นั่น

เรื่องเปิดเผยเมื่อมีรถจิปัคนหนึ่งมาตกหล่นหน้าบ้านลุง รวยงามข้า ที่ห้วยมงคล ตำบลหินเหล็กไฟ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งเป็นถิ่นทุรกันดารยังไม่มียานยนต์ มีทหารตำรวจราว ๑๐ นาย กำลังช่วยกันเข็น ลุงรวยผู้รายน่าใจจึงเข้าช่วยอีกแรง เมื่อรถขึ้นจากหล่มแล้วลุงรวยจึงรู้ว่า เป็นรถพระที่นั่ง และผู้ที่อยู่ในรถก็คือ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระบรมราชินีนั่นเอง

พระเจ้าอยู่หัวได้มีรับสั่งถามถึงความเป็นอยู่และปัญหาของราษฎรในหมู่บ้าน ซึ่งลุงรวยได้กราบบังคมทูลว่า ปัญหาใหญ่ก็คือถนน เพราะอยู่ห่างตลาดหัวหินไม่เท่าไร แต่ต้องเดินแบกผลผลิตทางการเกษตร หรือใส่ท้ายรถจักรยานไป ใช้เวลาเดินทางไปกลับทั้งวัน

ก่อนกลับ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานเงินให้ลุงรวย ๓๖ บาท เป็น **“เงินกันลุง”** ซึ่งลุงรวยได้นำไปบูชาไว้เป็นมงคล

หลังจากนั้นไม่กี่วัน ลุงรวยก็ได้เห็นตำรวจพลร่มกลุ่มหนึ่ง นำรถไถบุกเบิกเป็นถนนเข้ามาและใช้เวลาตกแต่งไม่ถึงเดือนก็เสร็จ ทำให้สามารถนำผลผลิตทางการเกษตรไปถึงตลาดหัวหิน

ได้ภายในเวลาเพียง ๒๐ นาที ไม่ต้องเดินแบกหรือใช้จักรยานอย่างแต่ก่อน

ถนนห้วยมงคล นับเป็นถนนพระราชทานเพื่อชีวิตที่ดีกว่าของราษฎรสายแรก ก่อนที่จะมีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริกว่า ๔,๐๐๐ โครงการตามมา

อีกเรื่องหนึ่ง ผู้เขียนอยู่ที่หมู่บ้านเสรียานมหาวิทยาลัยรามคำแหงเมื่อปี ๒๕๒๖ ที่นั่นท่อมหนัก การจราจรยานยนต์ต้องใช้เรือเท่านั้น และเป็นเช่นนั้นมาก่อนหน้านั้นทุกปีที่มีฝนตกหนักจนยานยนต์ที่เคลื่อนที่ในร่องน้ำท่วม เป็นฝันร้ายที่หลายรายต้องย้ายบ้านหนี แต่น้ำที่ท่วมบริเวณนั้น แม้จะท่วมอยู่นานถึง ๔-๕ เดือนก็ไม่เน่า กลับไหลแรงอยู่ตลอดเวลา เป็นเช่นนั้นซ้ำซากอยู่หลายปี แล้วก็ต้องในหลวงอีกเหมือนกัน ทรงเสด็จพระราชดำเนินออกตรวจพื้นที่ถึง ๖ ครั้ง บางครั้งก็ทรงลุยน้ำเป็นระยะทางหลายกิโลเมตร

จากการศึกษาพื้นที่ ทรงทราบว่าย่านนี้เป็นเหมือนแอ่งกระทะ จะสูบน้ำที่ท่วมให้แห้งได้ ก็ต้องสูบน้ำทั้งทุ่งรังสิตให้แห้งก่อน มิฉะนั้น น้ำนั้นก็ไหลลงมาในแอ่งนี้ จึงทรงมีพระราชดำริให้กรุงเทพมหานครร่วมกับกรมทางหลวงและการรถไฟ สร้างคันดินเลียนถนนใหม่ ถนนร่มเกล้า ถนนกิ่งแก้ว เป็นระยะทาง ๗๒ กิโลเมตร เพื่อกันน้ำจากทุ่งทางเหนือขึ้นไปไม่ให้ไหลลงมาในแอ่งกระทะ พร้อมทั้งขุดลอกคลองในย่านนั้น ระบายน้ำที่ไหล

มาจากทุ่งรังสิตให้ไปลงทะเล เมื่อฝนตกลงมาในแอ่งกระทะ **ไม่ว่าหนักแค่ไหน กำลังเครื่องสูบน้ำของ กทม.ก็สามารถสูบน้ำให้แห้งได้อย่างรวดเร็ว**

จากปีนั้นเป็นต้นมา ปัญหาน้ำท่วมเขตตะวันออกของกรุงเทพฯ ก็หมดไป ตามคำกล่าวที่ว่า **“พระบาทสมเด็จพระปราชญาเป็นสุข”**

การเสด็จฯ ไปหาข้อมูลเพื่อช่วยแก้ปัญหาให้ราษฎรนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จฯ ไปถึงต้นตอของปัญหา แม้จะเป็นสถานที่เปลี่ยวและในเวลามืดค่ำก็ไม่ทรงหวั่นเกรงภัยใดๆ พระองค์ทรงอยู่เหนือความขัดแย้ง เป็นผู้ให้โดยไม่จำกัดเชื้อชาติศาสนาของคนที่อยู่บนผืนแผ่นดินไทย อย่างกรณีของ **“พระสหายแห่งสายบุรี”** จะเห็นการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ ได้เป็นอย่างดี

ในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๓๕ ขณะที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จแปรพระราชฐานไปประทับพระตำหนักทักษิณราชินี ณ ได้เสด็จฯ ไปทรงงานในโครงการพัฒนาพรหมแดน ที่อำเภอสายบุรี จังหวัดนราธิวาส มีพระราชดำริให้ศึกษาหาวิธีระบายน้ำออกจากที่ลุ่ม และกักเก็บน้ำไว้ใช้ยามแล้ง ในวันนั้นได้กำหนดจุดในการเสด็จพระราชดำเนินไว้ ๔ จุด

ณ จุดหมายที่ ๑ บ้านจะเป้ ตำบลเป็น ได้ทอดพระเนตรพรหมแดนด้านตะวันตกและมีพระราชดำรัสกับชาวบ้านเป็นเวลานาน ทรงทราบข้อมูลใหม่ว่า ใกล้กับพรหมแดนน้ำจืดอยู่ หากกักเก็บน้ำในคลองนี้ไว้ได้ ก็จะเป็นอ่างเก็บน้ำได้เป็นอย่างดี ทรงตัดสินพระทัยที่จะเปลี่ยนหมายกำหนดการไปทอดพระเนตรคลองนั้นทันที เจ้าหน้าที่ผู้ตามเสด็จฯ ทุกฝ่ายต่างกราบบังคมทูลว่าเสด็จฯ ไปไม่ได้ เพราะทางทุรกันดาร รถยนต์เข้าไม่ถึง ทั้งยังเป็นเวลาใกล้ค่ำแล้ว แต่ไม่ว่าใครจะกราบบังคมทูลอย่างไร พระเจ้าอยู่หัวก็มีพระราชดำรัสว่า **“ไปได้”**

ขบวนรถพระที่นั่งเคลื่อนไปตามเส้นทางที่ฝนตกลง จนค้นหลังเกือบมองไม่เห็นคันหน้า และเมื่อเส้นทางรถสิ้นสุดลง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จพระราชดำเนินต่อด้วยพระบาทไปตามทางเท้าแคบๆ ที่สองข้างรกชัฏ จนกระทั่งถึงชายคลองน้ำจืดเมื่อแสงสุดท้ายของพระอาทิตย์ลับฟ้าพอดี ทรงใช้ไฟฉายส่องดูแผนที่และพระราชทานพระราชดำริให้เจ้าหน้าที่อีกเป็นเวลานานท่ามกลางความมืดและความเครียดของฝ่ายถวายความปลอดภัย

อีกครั้งใหญ่จึงมีเสียงฝีเท้าเหยียบไปไม่กระทบกรอบอยู่รอบด้าน เริ่มมีเงาตะคุ่มของผู้คนปรากฏเป็นวงรอบด้านเข้ามา เมื่อชาวบ้านแห่งทุ่งเค็งซึ่งเป็นชาวมุสลิมทราบว่ามีผู้มาเยือนในยามวิกาลก็คือพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงมาเฝ้าฯ รับเสด็จในจำนวนนี้มีชายวัย ๗๐ ชื่อ วาเต็ง ปูเต๊ะ นุ่งโสร่งตัวเดียวไม่ใส่เสื้อสวมอยู่ด้วย ลุงวาเต็งดีใจมากเมื่อรู้ว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะมาแก้ปัญหาให้ จึงเข้ามาเฝ้าฯ ทั้งชุดนั้น และเมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวตรัสถามถึงภูมิประเทศ ลุงวาเต็งก็กราบทูลด้วยความคล่องแคล่วอย่างผู้ชำนาญพื้นที่

ราษฎรทั่วทุกหัวระแหงบนแผ่นดินไทย ไม่ว่าเชื้อชาติศาสนาใด จึงสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงเป็นร่มเกล้า ให้ความผาสุกร่มเย็นแก่แผ่นดิน

โครงการพระราชดำริกว่า ๔,๐๐๐ โครงการนี้ ครอบคลุมไปถึง การจัดการทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรป่าไม้ การเกษตร การประมง พลังงานทดแทน เศรษฐกิจพอเพียง การจราจรในกรุงเทพฯ และยังคงแก้ปัญหาวิกฤตของชาติในทาง

การเมือง

หากจะให้นำพระราชกรณียกิจของพระองค์ที่ทรงตรากตรำทำงานเพื่อชาติและประชาชนในตลอดระยะเวลาที่ ๗๐ ปีนี้ จน

เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า "เป็นกษัตริย์ที่ทรงงานหนักที่สุดในโลก" มาบรรยาย ก็ไม่มีใครสามารถจะทำได้ คงต้องอาศัยเนื้อเพลงท่อนหนึ่งของ ชาลี อินทรวิจิตร มาเปรียบให้เห็นภาพ คือ

"จะเอาโลกมาทำปากก จะเอาหนามาแทนกระดาษ เอาน้ำในมหาสมุทรเป็นหมึกวาด ประกาศพระคุณไม่พอ"

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร จะจารึกอยู่ในหัวใจและประวัติศาสตร์ชาติไทยไปชั่ววันรันดร ■